

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

ЗАТВЕРДЖУЮ

голова Приймальної комісії

_____ проф. І.Є. Цепенда

«17» лютого 2020 р.

ПРОГРАМА
вступного випробування

Комплексний екзамен з права

для зарахування на навчання за ступенем доктора філософії за спеціальністю

081 «Право»

(шифр, спеціальність)

на основі освітньо-кваліфікаційного рівня/ступеня спеціаліста/магістра
при прийомі на навчання у 2020 році

Розглянуто та схвалено

на засіданні Приймальної комісії

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»

Протокол № 1 від «17» лютого 2020 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування «Комплексний екзамен з права» є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за ступенем доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» при прийомі на навчання на основі освітньо-кваліфікаційного рівня/ступеня спеціаліста/магістра до ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» у 2020 році.

Програма містить основні питання «Комплексного екзамену з права» та перелік рекомендованої літератури.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування дасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме у пошуку і підборі джерел підготовки для вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

«Теорія держави і права»

Походження, поняття, сутність, структура та функціонування держави: теоретико-методологічні проблеми

Проблемні питання дослідження процесу виникнення держави. Різноманітність теорій походження держави та її причини.

Проблеми визначення поняття держави: історичний аспект та сучасні підходи. Сутність держави в епоху постмодерну. Теоретико-методологічні проблеми типології держав.

Форма державного правління: історія та сучасність. Нетипові форми державного правління. Особливості сучасних форм державного устрою та проблеми їх класифікації. Проблемні питання визначення та класифікації державного режиму.

Поняття і співвідношення механізму та апарату держави. Основні принципи організації і діяльності апарату сучасної держави. Принцип поділу влади: сучасні інтерпретації.

Функції держави: поняття, види, форми. Мінімальні та патерналістські функції держави. Сучасне трактування функціонування держави та меж державного втручання в сферу громадянського суспільства.

Правова держава та верховенство права як правові ідеали сучасного суспільства

Історичний розвиток ідеї та концепції правової держави. Сучасне розуміння правової держави: поняття, моделі. Принципи правової держави. Правова держава і громадянське суспільство: основні аспекти співвідношення. Правова і соціальна держава: діалектика співвідношення.

Концепції правової держави і верховенства права: відмінність і спільні риси. Поняття, зміст та структура верховенства права.

Поняття та природа права: основні підходи, проблеми та тенденції

Сучасні підходи до праворозуміння та їх роль для юридичної науки і практики. Закономірності виникнення права. Проблемні питання визначення поняття права. Природне та позитивне право: діалектика співвідношення. Проблеми співвідношення права і держави. Право і закон: основні аспекти співвідношення. Проблема правового закону: основні підходи та критерії. Справедливість як критерій визначення правового змісту позитивного права. Невідчужувані права людини як критерій правового закону. Основоположні принципи права і позитивне право. Принципи права та їх значення у правотворчій та правозастосовчій практиці. Буква і дух права як теоретико-правова проблема.

Джерела та формування права: поняття і сучасні тенденції розвитку

Теоретичні засади визначення поняття та класифікації формально-юридичних джерел права. Сучасні тенденції розвитку джерел права в світі. Проблема різноджерельного права. Система джерел права в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку.

Правотворчість і правотворення: проблеми співвідношення. Підходи до визначення сутності правотворчості. Фактори, що впливають на процес правотворчості. Сучасні види та форми правотворчості.

Поняття, функції та структура правотворчої техніки. Прийоми, правила та засоби правотворчої техніки. Юридична мова та юридичний стиль.

Системні властивості позитивного права

Структурно-субстанційні властивості права. Правова система: поняття, структура. Проблеми типології правових систем світу. Система права і система законодавства: проблеми визначення поняття, структури та співвідношення. Теоретико-прикладні проблеми співвідношення публічного та приватного права.

Функціонування (дія) права: основні проблеми

Поняття, форми та види реалізації права: теоретико-правові підходи. Реалізація правових норм та правомірна поведінка.

Проблеми визначення поняття та класифікації правовідносин. Передумови (підстави) виникнення і динаміки правовідносин. Єдність форми і змісту правовідносин. Структура правовідносин: проблемні питання. Сучасне розуміння суб'єкта правовідносин та правосуб'єктності. Наукові підходи щодо трактування поняття та видів об'єктів правовідносин.

Особливості застосування правових норм. Загальнотеоретичні проблеми застосування правових норм. Структура правозастосовчої діяльності. Правові прогалини: поняття, види та способи подолання. Юридичні колізії як проблема застосування правових норм. Проблеми правозастосовчої техніки та правозастосовчі помилки.

Поняття, сутність та сучасні проблеми тлумачення правових норм. Дух

права і межі свободи розсуду (дискреційності) в інтепретаційно-правовій діяльності. Методологія сучасного тлумачення правових норм. Рішення Європейського суду з прав людини та їх значення для національної інтепретаційно-правової практики.

Правопорушення і юридична відповідальність: основні проблеми

Проблеми розуміння правопорушення в загальнотеоретичній юриспруденції та в галузевих юридичних науках. Правопорушення і зловживання правом.

Юридична відповідальність в системі юридичних категорій. Загальна теорія юридичної відповідальності та теорія відповідальності в галузевих юридичних науках. Аспекти та види юридичної відповідальності: еволюція поглядів. Принципи юридичної відповідальності. Проблеми реалізації юридичної відповідальності.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Загальна теорія держави і права: Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / [М. В. Цвік та ін.]; За ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х.: Право, 2010. – 583 с.
2. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: підручник / Харк. нац. ун-т внутр. справ. – 4-те вид., доповн. і переробл. – К.: Прав. єдність, 2014. – 524 с.
3. Зайчук О. В., Заєць А. П., Журавський В. С., Копиленко О. Л., Оніщенко Н. М. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник / О.В. Зайчук (ред.), Н.М. Оніщенко (ред.). – 2-ге вид., переробл. і доп. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 688 с.
4. Кельман М.С., Мурашин О.Г., Хома Н.М. Загальна теорія держави і права: Підручник. – Л.: Новий Світ-2000, 2005. – 583 с.
5. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави: Навч. посібник / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. – Вид. 10-е, доповнене. – Л.: Край, 2008. – 220 с.
6. Теорія держави і права: Навч. посіб. / С. К. Бостан та ін. – К.: Академія, 2013. – 346 с.
7. Теорія держави і права: Підручник / [Петришин О. В. та ін.]; За ред. О. В. Петришина; Нац. ун-т «Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого». – Х.: Право, 2014. – 366 с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

«Філософія права та методологія наукових досліджень»

Предмет, функції, структура філософії права та її місце в системі теоретичних знань

Сутність та специфіка філософського підходу до права. Філософське осмислення права і наукове пізнання права: спільне та відмінне. Поняття та предмет філософії права: багатоманітність підходів. Методологія філософії права. Філософсько-правова рефлексія. Методологічні підходи до пізнання

права. Методологічні принципи дослідження права. Філософія права в системі юридичних дисциплін. Значення філософії права для юридичної науки, освіти та практики.

Онтологія права.

Зміст правової онтології та її місце в системі філософії права. Поняття правової реальності. Право як особлива реальність. Нормативно-деонтологічна природа права. Природне і позитивне право як основні структурні елементи правової реальності. Співвідношення права і закону як проблема правової онтології. Сутність права як філософсько-правова проблема. Різноманітність підходів до визначення сутності права. Духовно-культурні, економічні та соціальні детермінанти генезису та становлення права. Праворозуміння: багатоманітність підходів і єдність поняття. Основні типи праворозуміння та можливості їх синтезу.

Гносеологія права

Загальна характеристика гносеології права: поняття, значення та основні напрямки розвитку. Право як особливий спосіб світосприйняття. Специфіка правового пізнання. Типи правової гносеології (емпіризм, раціоналізм, інтуїтивізм). Етапи та рівні правового пізнання. Особливості правового мислення. Парадигма права: поняття, підходи, значення. Ідея права. Правова доктрина та її значення для праворозуміння, правотворення та нормозастосування. Істина у праві: класична та сучасні інтерпретації.

Аксіологія права

Поняття та загальна характеристика аксіології права.

Право як цінність: основні підходи. Формально-юридичні цінності права. Змістовні (соціокультурні) цінності права. Справедливість як основна правова цінність: поняття, критерії, форми. Право як форма свободи. Система цінностей та їх відображення у праві. Права людини як абсолютна цінність. Правовий ідеал.

Антропологія права

Поняття, проблеми правової антропології та її місце в системі філософії права. Типи правової антропології. Ключові питання правової антропології. Рівні та структура правової антропології. Природа людини як основа антропологічного обґрунтування права. Гуманістична природа права. Теорії громадянського суспільства та правової держави та їх юридико-антропологічне значення. Універсально-цивілізаційний та культурно-особливий виміри права. Правосвідомість і право. Правовий менталітет, правове мислення та їх національні особливості.

Поняття, сутність та організація наукового дослідження

Поняття, сутність, структура та функції науки. Форми наукових знань (наукова ідея, науковий факт, наукова проблема, наукова гіпотеза, наукове положення, наукова концепція, наукова теорія). Структурні елементи науки: поняття, категорії, закони (закономірності), принципи, постулати, правила. Поняття та зміст наукового пізнання. Сутність та правила наукової аргументації. Наукове дослідження як форма розвитку науки. Види наукових досліджень.

Емпіричний (чуттєвий) та теоретичний (раціональний) рівні наукового дослідження.

Стадії (етапи) наукового дослідження. Організаційний (змістовно-теоретичний) етап наукового дослідження. Постановка, формулювання та конкретизація наукової проблеми. Висунення та обґрунтування наукової гіпотези. Визначення об'єкта, предмета та актуальності наукового дослідження. Формулювання теми, мети та завдань наукового дослідження. Визначення структури наукового дослідження. Аналіз стану наукового дослідження обраної тематики та визначення ступеня наукової новизни запропонованого вирішення проблеми. Дослідний етап. Програма та план наукового дослідження. Вибір методів наукового дослідження. Методологічна та методична частини програми наукового дослідження. Етап узагальнення та апробації результатів наукового дослідження. Завершальна стадія науково-дослідного процесу. Аналіз та інтерпретація наукових даних. Виклад та обґрунтування наукових результатів. Формулювання наукових висновків. Визначення наукової та практичної значущості отриманих результатів дослідження. Етап реалізації результатів наукового дослідження.

Поняття та структура методології наукового дослідження

Методологія юридичної науки: поняття, структура. Методологія юридичної науки та методологія права: їх співвідношення. Сучасні проблеми та перспективи розвитку методології юридичної науки. Структура методології правового дослідження. Поняття методу правового дослідження Рівні методології правового дослідження. Класифікація методів правового дослідження. Стиль науково-правового мислення.

Філософсько-світоглядні та загальнонаукові методи пізнання

Сучасні концепції філософської методології науки. Матеріалізм та ідеалізм. Діалектика, метафізика та інші універсальні парадигми. Метафізична методологія. Діалектична методологія. Закони та принципи діалектики. Основні філософські категорії. Філософська компаративістика. Екзистенціалізм як філософська методологія. Феноменологія як філософська методологія. Герменевтична методологія. Структуралізм як методологічна доктрина. Методологія лінгвістичного аналізу.

Фундаментальні методологічні принципи наукового дослідження. Когнітивний принцип. Методологічні підходи досліджень явищ правової дійсності.

Загальнонаукові методи дослідження. Класифікація та характеристика загальнонаукових методів.

Емпіричні методи дослідження. Спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент, моніторинг, візуально-графічні методи як основні методи емпіричного дослідження.

Емпірико-теоретичні та теоретичні загальнонаукові методи дослідження. Моделювання як метод наукового дослідження.

Спеціальні методи правового дослідження

Спеціальні методи дослідження: поняття, характерні риси. Правові теорії

як метод пізнання правових явищ.

Філософсько-правовий метод дослідження. Концептуальні підходи до вивчення права. Типи праворозуміння як способи здійснення філософсько-правової рефлексії. Основні способи осмислення правової реальності: юснатуралістичне та позитивістське мислення. Способи обґрунтування права: правовий об'єктивізм, правовий суб'єктивізм, правова інтерсуб'єктивність.

Історико-правовий метод. Логіко-правовий метод (метод правової логіки). Нормативно-догматичний метод (техніко-юридичний аналіз). Правове моделювання. Правова екстраполяція.

Порівняльно-правовий метод дослідження. Види порівняльно-правових досліджень. Правила організації та здійснення порівняльно-правового дослідження. Критерії порівняльно-правового аналізу об'єктів дослідження. Використання результатів порівняльно-правових досліджень.

Формально-юридичний метод. Метод контент-аналізу та його значення для юридичної науки. Конкретно-соціологічний метод в юриспруденції. Специфіка та типи соціологічних досліджень в юридичній науці. Етапи соціологічних досліджень: характер і значення в правознавстві. Методи спостереження, опитування (інтерв'ювання, анкетування), тестування в правовому дослідженні. Метод соціально-правового вимірювання: зміст, специфіка, рівні, способи. Соціально-правовий експеримент. Роль експертів (експертної оцінки) в підвищенні результатів соціологічних досліджень в праві.

Метод правової статистики. Методи масового спостереження, групування та узагальнених показників в юриспруденції.

Методи загальної теорії права. Понятійно-категоріальний апарат теорії права та його методологічне значення. Методологічні проблеми галузевих юридичних наук.

Методологія викладу результатів наукового дослідження

Форми наукових праць з юридичних наук: тези доповідей, наукові статті, монографії, дисертації. Загальні вимоги щодо написання наукового твору. Науковий стиль і науковий жанр. Характерні особливості наукової мови. Етапи підготовки наукового твору: визначення структури і складання плану, відбір джерельної бази, викладення змісту наукового твору, редагування. Складові елементи наукового твору: назва, зміст, анотація, вступ, основний текст, висновки, список використаних джерел, додатки. Особливості написання наукових статей та монографій.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Баумейстер А.О. Філософія права: навч. посіб. / А. О. Баумейстер. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2010. – 311 с.
2. Малахов В.П. Філософія права: Учебн. пособие. – 2-е изд. – Екатеринбург: Деловая книга, 2007. – 360 с.
3. Рабінович П. М., Добрянський С. П., Гудима Д. А., Грищук О. В., Дудаш Т. І. Філософія права: проблеми та підходи: Навч. посіб. для студ. спец. "Правознавство" / П.М. Рабінович (заг.ред.). – Л., 2005. – 290 с.

4. Філософія права: Навч. посіб. / О.О.Бандура, С.А.Бублик, М.Л.Заінчковський та ін.; за заг. ред. М.В.Костицького та Б.Ф.Чміля. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 336 с.

5. Філософія права: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань, С.І. Максимов та ін. / за ред. д-ра філос. наук, проф. О.Г. Данильяна. – Харків: Право, 2009. – 208 с.

6. Сливка С.С. Філософія права: [Навчальний посібник] / Степан Степанович Сливка. – К: Атіка, 2012. – 256 с.

7. Методологія та організація наукових досліджень [Текст]: підручник / М. В. Остапчук, А. І. Рибак, О. С. Ванюшкін ; Міжнар. гуманітар. ун-т. - Одеса: Фенікс, 2014. - 375 с.

8. Методологія та організація наукових досліджень [Текст]: навч. посібник для вищих навч. закл. / О. В. Крушельницька. - К. : Кондор, 2006. - 206 с.

9. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А.Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

«Актуальні проблеми науки цивільного права»

Питання про предмет і метод цивільного права в юридичній науці та законодавстві України

Історичний розвиток дискусії щодо визначення предмета цивільного права. Майнові відносини як предмет цивільного права. Проблема визначення сфери регулювання цивільним правом особистих (немайнових) відносин. Відмежування цивільного права від суміжних галузей права (господарського, сімейного та інших).

Проблеми ідентифікації ознак методу цивільного права. Юридична рівність суб'єктів цивільного права. Майнова відокремленість (самостійний організаційно-правовий статус) суб'єктів цивільного права. Ініціативно-диспозитивний характер відносин. Майновий характер відповідальності учасників цивільних правовідносин та особливі способи захисту цивільних прав як ознака методу цивільного права.

Проблеми предмета та методу цивільного права в сучасних правових дослідженнях.

Теорія цивільних правовідносин (поняття, зміст і класифікація)

Поняття правовідношення у загальній теорії права. Ознаки, які відрізняють правовідносини від інших видів суспільних відносин. Цивільні правовідносини як особливий вид правовідносин. Класифікація цивільних правовідносин.

Проблеми визначення абсолютних та відносних правовідносин в цивільному праві. Дискусії щодо структури цивільного правовідношення. Елементи цивільного правовідношення. Підстави виникнення, зміни і припинення цивільних правовідносин. Поняття, види юридичних фактів в

цивільному праві.

Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин (порівняльно-правовий аналіз національного та зарубіжного законодавства)

Цивільна правосуб'єктність фізичних осіб. Поняття цивільної правоздатності фізичних осіб та її зміст. Проблеми невідчужуваності правоздатності та її обмеження. Цивільна дієздатність громадян, різновиди дієздатності. Положення Цивільного кодексу України щодо визначення обсягів дієздатності малолітніх, неповнолітніх, обмежено дієздатних та недієздатних осіб, порівняльна характеристика українського та зарубіжного законодавства.

Теорії юридичної особи (минуле та сучасність)

Поняття юридичної особи в цивільному праві. Історичний аналіз підходів до розуміння сутності юридичної особи. Сучасні дослідження проблеми сутності юридичної особи. Ознаки юридичної особи. Правоздатність та дієздатність юридичної особи. Проблеми класифікації юридичних осіб за новими Цивільним та Господарським кодексами України.

Проблеми здійснення та захисту цивільних прав та виконання цивільно-правових обов'язків

Поняття і зміст здійснення суб'єктивного цивільного права. Принципи та межі здійснення цивільних прав. Проблема категорії "зловживання правом" в теорії цивільного права (погляди науковців). Поняття і форми зловживання правом. Проблеми виконання цивільно-правових обов'язків. Співвідношення принципів належного та реального виконання цивільно-правових обов'язків.

Поняття і зміст суб'єктивного права на захист. Способи захисту цивільних прав. Особливості самозахисту цивільних прав.

Спірні питання цивільно-правової відповідальності

Поняття юридичної відповідальності. Огляд теоретичних конструкцій юридичної відповідальності. Співвідношення понять "відповідальність" та "санкції"

Цивільно-правова відповідальність як спосіб захисту цивільних прав. Особливості цивільно-правової відповідальності. Функції цивільно-правової відповідальності.

Види та форми цивільно-правової відповідальності. Договірна та позадоговірна відповідальність. Підстави та умови цивільно-правової відповідальності. Поняття та правова природа цивільного правопорушення. Склад цивільного правопорушення. Цивільно-правова відповідальність без вини.

Теоретичні проблеми права власності та інших речових прав

Поняття власності і права власності в юридичних дослідженнях. Право власності в об'єктивному і суб'єктивному значенні, його елементи.

Проблеми визначення форм власності в цивільному праві. Загальна характеристика форм власності. Доцільність збереження колективної форми власності (погляди науковців). Поняття довірчої власності.

Зміст права власності. Новели Цивільного кодексу України щодо підстав виникнення та припинення права власності.

Поняття інших речових прав на чуже майно за новим Цивільним кодексом України. Право володіння. Право користування (сервітут). Емфітевзис і суперфіцій в цивільному праві.

Загальні положення про інтелектуальну власність та їх застосування в юридичній практиці

Поняття права інтелектуальної власності. Закріплення терміна «право інтелектуальної власності» в законодавстві. Об'єкти інтелектуальної власності.

Структура підгалузі право інтелектуальної власності. Інститут авторського права та суміжних прав. Особливості права промислової власності. Специфіка інституту індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

Майнові та особисті немайнові права на об'єкти інтелектуальної власності, їх здійснення та захист. Виключні права на об'єкти інтелектуальної власності.

Особисті немайнові права фізичних і юридичних осіб

Поняття особистих немайнових прав фізичної особи, їх правова природа. Зміст особистих немайнових прав.

Класифікація особистих немайнових прав фізичних осіб за новим Цивільним кодексом України. Немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи. Немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи.

Проблеми здійснення та захисту особистих немайнових прав фізичних осіб.

Особливості особистих немайнових прав юридичних осіб.

Теорія цивільно-правового договору

Поняття договору в цивільному праві. Підходи до розуміння сутності і значення цивільно-правового договору. Функції договору.

Свобода договору. Зміст принципу свободи договору і його обмежень. Закріплення принципу свободи договору в новому Цивільному кодексі України.

Проблеми визначення критеріїв класифікації цивільно-правових договорів. Види договорів у цивільному праві. Публічний договір і договір приєднання. Попередній договір.

Підприємницький (господарський, комерційний) договір. Характерні ознаки підприємницького договору, особливості укладання.

Зміст договору. Істотні умови договору. Інші умови договору. Специфіка тлумачення договору.

Загальна характеристика зобов'язань щодо реалізації майна

Поняття та особливості зобов'язань щодо реалізації майна.

Процес уніфікації правових норм щодо реалізації майна на основі інституту купівлі-продажу (міжнародний та національний досвід). Аналіз загальних положень про купівлю-продаж. Основні елементи договірної зобов'язання купівлі-продажу. Предмет договору. Права та обов'язки сторін у зобов'язанні купівлі-продажу.

Різновиди купівлі-продажу за новим Цивільним кодексом (роздрібна купівля-продаж, поставка, контрактація сільськогосподарської продукції, постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу, міна). Проблеми співвідношення Цивільного та Господарського кодексів України у

регулюванні цивільних правовідносин з реалізації майна.

Новели Цивільного кодексу України щодо зобов'язань з договорів дарування, ренти та довічного утримання.

Зобов'язання з передачі майна в користування (теорія і практика)

Поняття та елементи договору майнового найму (оренди). Загальні положення про майновий найм у новому Цивільному кодексі України. Предмет, зміст та особливості форми договору найму (оренди), істотні умови.

Порівняльна характеристика різновидів договору майнового найму. Особливості договору прокату, найму (оренди) земельної ділянки, найму будівлі або іншої капітальної споруди, найму (оренди) житла, найму (оренди) транспортного засобу, лізингу. Специфіка правового регулювання договору позички.

Зобов'язання з виконання робіт у цивільному праві

Поняття договору підряду за новим Цивільним кодексом України. Відмежування договору підряду від суміжних інститутів цивільного права. Розмежування підрядного і трудового договору. Відмежування договору підряду від договорів з надання послуг.

Сторони договору підряду. Елементи і зміст договору підряду. Виконання договору підряду.

Окремі види підрядних договорів. Договір побутового підряду. Особливості захисту споживачів у сфері побутового обслуговування населення.

Договір будівельного підряду. Поняття і правові форми здійснення капітального будівництва.

Підряд на проектні та пошукові роботи. Виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт.

Зобов'язання з надання послуг у Цивільному кодексі України

Загальні положення про договори послуг. Поняття і види договірних зобов'язань по наданню послуг. Поняття договору про надання послуг, його співвідношення з підрядним договором. Предмет, зміст, укладення та виконання договору про надання послуг.

Транспортні зобов'язання, їх поняття, види та загальна характеристика. Система транспортних договорів. Поняття і види експедиційних послуг.

Зобов'язання з договору зберігання. Особливості зобов'язань по наданню посередницьких послуг. Договір доручення та комісії. Поняття довірчого управління майном.

Фінансові послуги в цивільному праві. Договори про надання фінансових послуг, їх види. Поняття і система зобов'язань по страхуванню. Форми і види страхування. Загальна характеристика зобов'язань, що виникають з договорів позики, кредитного договору, договору банківського рахунку і банківського вкладу, факторингу. Особливості зобов'язань по розрахунках.

Проблеми відповідальності учасників договорів про надання послуг.

Зобов'язання, що виникають внаслідок заподіяння шкоди (аналіз новел Цивільного кодексу України)

Відшкодування шкоди в цивільному праві. Поняття, юридична природа та

елементи зобов'язань, що виникають внаслідок заподіяння шкоди (деліктні зобов'язання). Підстави та умови виникнення деліктних зобов'язань. Суб'єкт і об'єкт зобов'язання, що виникає внаслідок заподіяння шкоди. Принципи відшкодування шкоди в деліктних зобов'язаннях.

Види зобов'язань, що виникають із заподіяння шкоди. Особливості відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю.

Проблеми визначення та відшкодування завданої моральної шкоди.

Інші види позадоговірних зобов'язань у цивільному праві

Поняття та основні ознаки позадоговірних зобов'язань, їх відмінності від договірних зобов'язань. Види позадоговірних зобов'язань.

Загальна характеристика публічної обіцянки винагороди за новим Цивільним кодексом України.

Особливості інституту ведення чужих справ без доручення.

Рятування здоров'я та життя особи, майна фізичної або юридичної особи.

Поняття та специфіка створення небезпеки (загрози) життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.

Набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Умови виникнення зобов'язань з безпідставного збагачення. Форми і види безпідставного придбання чи заощадження майна.

Нові положення спадкового права (за Цивільним кодексом України)

Поняття та значення спадкування. Поняття спадщини, склад спадщини. Спадкодавець та спадкоємці. Усунення від спадщини. Підстави спадкування за новим Цивільним кодексом України.

Новели Цивільного кодексу України щодо спадкування за заповітом. Секретний заповіт. Заповіт подружжя. Заповіт з умовою. Особливості права на обов'язкову частку у спадщині.

Спадкування за законом. Коло спадкоємців за законом. Проблематика черговості спадкування. Спадкування за представленням.

Особливості здійснення права на спадкування.

Поняття спадкового договору. Аргументи за і проти існування інституту спадкового договору (аналіз сучасних правових досліджень науковців).

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білоусов Ю.В. Стратегія модернізації приватного права в сучасних умовах: Збірник наукових праць / за ред. В. І. Короля, Ю. В. Білоусова ; НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України. – К.-Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2013. – 396 с.

2. Борисова, В. І. До чинників, що характеризують цивільне право України як галузь приватного права [Текст] / В. І. Борисова // Вісн. Акад. прав, наук України. - 2005. - № 2. - С. 105-116.

3. Гриньча А. Б. Цивільно-правовий договір як підстава виникнення права спільної власності фізичних осіб [Текст]: монографія / А. Б. Гриньча. –

Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. – 176 с.

4. Гуменюк В. І. Практика застосування окремих норм Цивільного кодексу України: практ. посіб. / В. І. Гуменюк, А. С. Довгерт, О. В. Дзера, Н. С. Кузнецова, З. В. Ромовська, С. Г. Пасічник. – К. : Ін Юре, 2008. – 254 с.

5. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. / Т.В. Боднар, О.В. Дзера, Н.С. Кузнецова та ін.; за ред. О.В. Дзери – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 896 с.

6. Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. / Т.В. Боднар, О.В. Дзера, Н.С. Кузнецова та ін.; за ред. О.В. Дзери – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 1200 с.

7. Зобов'язальне право: теорія і практика. Навчальний посібник / О.В. Дзера, Н.С. Кузнецова, В.В. Луць та ін.; За ред. О.В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2011.

8. Коструба А.В. Юридические факты в механизме прекращения гражданских отношений : монографія / А.В. Коструба. – К.: Ін Юре, 2014. – 416 с.

9. Луць В.В. Контракты у підприємницькій діяльності./ В. В. Луць – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 574 с.

10. Луць В. В. Особливості здійснення суб'єктивних прав учасниками цивільних відносин: [монографія] / В. В. Луць, М. К. Галянтич, О. В. Дзера, Ю. О. Заїка, Р. А. Майданик; ред.: В. В. Луць; Нац. акад. прав. наук України, НДІ приват. права і підприємництва. – К., 2011. – 319 с.

11. Мічурін, Є. О. Обмеження майнових прав фізичних осіб (Загальні положення) [Текст]: монографія / Є. О. Мічурін. – Х.: Юрsvіт, 2007. – 220 с.

12. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2-х т. – 5-те вид., переробл. і допов. / за ред. О.В.Дзери (кер. авт. кол.), Н.С. Кузнецової, В.В. Луця. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – Т. II. – 1120 с.

13. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2-х т. – 5-те вид., переробл. і допов. / за ред. О.В.Дзери (кер. авт. кол.), Н.С. Кузнецової, В.В. Луця. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – Т. I. – 832 с.

14. Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України [Текст] / [за заг. ред. д.ю.н. Е. О. Харитоновна]. — [4-е вид., доп. і перер.]. — Х. : Одисей, 2008. — 1200 с.

15. Науково-практичний коментар до цивільного законодавства України: у 2-х т. / [відп. ред. В. Г. Ротань]. — [2-ге вид.]. — Х. : Фактор, 2010. — Т. 1. — 2010. — 784 с.

16. Сліпченко С.О. Особисті немайнові правовідносини щодо оборотоздатних об'єктів : монографія / С. О. Сліпченко. – Х, 2013. – 552 с.

17. Спасибо-Фатеева І.В. Цивілістика: на шляху формування доктрин / І. В. Спасибо-Фатеева. – Х.: Золоті сторінк. 2012. – 696 с.

18. Стефанчук, Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб у цивільному праві (поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту) [Текст] : монографія / Р. О. Стефанчук ; відп. ред. я. М. Шевченко. -Хмельницький : Видво Хмельниц. ун-ту упр. та права, 2007. – 626 с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

«Договір як цивільно-правова форма товарного обороту»

Цивільно-правовий договір як основний інститут цивільного права

Поняття та цивільно-правова природа договору. Юридичні ознаки цивільно-правового договору. Договірні зобов'язання як вид цивільно-правових зобов'язань. Співвідношення понять «правочин», «угода», «домовленість» та «договір».

Різногалузеві договори. Відмінності цивільно-правового договору від господарсько-правового договору.

Договори в системі речових та зобов'язальних правовідносин.

Принципи договірної права

Система принципів договірної права. Зміст категорій «справедливість», «розумність», «добросовісність». Реалізація принципів справедливості, добросовісності та розумності в договірних зобов'язаннях.

Принцип свободи в договірному праві України. Складові елементи свободи договору та їх характеристика. Особливості прояву принципу свободи договору у переддоговірній стадії та на стадії виконання договірної зобов'язання.

Принцип неприпустимості зловживання правом у договірних зобов'язаннях.

Договір як форма реалізації цивільної правосуб'єктності учасників цивільного обороту

Загальні положення про цивільну правосуб'єктність учасників цивільних правовідносин. Елементи цивільної правосуб'єктності фізичних та юридичних осіб.

Роль правосуб'єктності в структурі механізму регулювання цивільних правовідносин учасників цивільних правовідносин.

Вплив правосуб'єктності на дійсність договорів, укладених фізичними та юридичними особами.

Сутність договору як форми реалізації цивільної правосуб'єктності фізичних та юридичних осіб.

Правове регулювання договорів. Загальна характеристика та дія норм договірної права

Поняття джерела договірної права. Класифікація норм договірної права. Дія норм про договори в часі. Дія норм про договори в просторі. Дія норм про договори за колом осіб. Застосування норм про договори за аналогією.

Тлумачення норм про договори. Види джерел договірної права та їх характеристика.

Договір як джерело договірної права. Співвідношення договору та норми права. Типізація договірних форм.

Особливості міжнародних договорів як основного джерела регулювання міжнародних невідносин. Звичаї, звичаї ділового обороту, узвичаєння в правовому регулюванні договору.

Класифікація цивільно-правових договорів

Особливості класифікації договорів за універсальним критерієм (за правовою метою), за його предметом, суб'єктивним складом.

Поіменовані та непоіменовані договори. Змішаний договір. Інтегровані та нетипові договори. Попередній договір: поняття, ознаки та правова природа. Розмежування попереднього договору та протоколу про наміри.

Поняття, правова природа та елементи публічного договору. Особливості укладення публічного договору. Види публічних договорів. Споживчий договір.

Договори-приєднання: поняття, правова природа та особливості.

Поняття та особливості господарських договорів. Поняття та загальна характеристика зовнішньоекономічного договору.

Договір-правочин

Поняття договору як юридичного факту. Воля та волевиявлення в договорі. Зміст договору як юридичного факту. Істотні, звичайні та випадкові умови договору.

Порядок і способи укладення договору. Загальний порядок укладення договорів. Переддоговірні спори. Форма договору та правові наслідки порушення порядку його укладення. Договір і його державна реєстрація. Особливості укладення окремих видів договорів.

Співвідношення понять «неукладений», «нечинний» і «недійсний» договір. Визнання правочину-договору недійсним. Правові наслідки недійсності договору.

Договір-правовідношення

Договірні зобов'язання в системі цивільних правовідносин.

Поняття та склад суб'єктів договірної правовідносини. Динаміка суб'єктного складу договору. Треті особи у зобов'язанні.

Поняття та загальні умови виконання договірної зобов'язання. Елементи належного виконання договірної зобов'язання. Підтвердження виконання договірної зобов'язання.

Поняття та класифікація підстав припинення договірної зобов'язання.

Динаміка укладеного договору

Стадії укладеного договору. Стадія виконання договору. Принципи виконання договору. Зміна договору.

Припинення договору. Відмова від договору. Співвідношення понять «припинення зобов'язання», «припинення договору», «розірвання договору» і «відмова від договору». Розірвання договору.

Захист прав учасників договірних відносин

Стадія порушеного договірної права. Поняття права на захист. Підстави захисту цивільних прав та інтересів. Форми та способи захисту порушеного договірної права.

Захист кредитора в договірному зобов'язанні.

Захист слабшої сторони в договорі. Захист учасників майнового обороту в публічно-правових відносинах. Відшкодування моральної шкоди в

договірному праві.

Процесуальне забезпечення захисту прав учасників майнового обороту.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Банасевич І.І. Договори на виконання підрядних робіт за державним замовленням: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук: 12.00.03 / І.І. Банасевич; Н.-д. ін-т приватного права і підприємництва Акад. правов. наук України. – К., 2007. – 20 с.
2. Беяневич О. А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти): [монографія] / О. А. Беяневич. — К. : Юрінком Інтер, 2006. — 592 с.
3. Бервено С. М. Проблеми договірної права України: [монографія] / С. М. Бервено. — К. : Юрінком Інтер, 2006. — 392 с.
4. Боднар Т. В. Виконання договірних зобов'язань у цивільному праві: монографія / Т. В. Боднар. — К. : Юрінком Інтер, 2005. — 270 с.
5. Боднар Т. В. Договірні зобов'язання в цивільному праві: (Заг. положення): Навч. посіб. – К.: Юстиніан, 2007. – 186 с.
6. Бородовський С. О. Укладення, зміна та розірвання договору у цивільному праві України: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук: 12.00.03 / С.О. Бородовський; Нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2005. – 19 с.
7. Брагинский М. И. Договорное право. Книга первая: Общие положения / 2-е издание / М. И. Брагинский, В. В. Витрянский. — М.: Статут, 2006. – 842 с.
8. Васильєва В. А. Проблеми цивільно-правового регулювання відносин з надання посередницьких послуг: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. д-ра юрид. наук: 12.00.03 / В. А. Васильєва; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2006. – 31 с.
9. Васильєва В.В. Договір як підстава виникнення цивільно-правового зобов'язання: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук: 12.00.03 / В. В. Васильєва; Н.-д. ін-т приват. права і підприємництва НАПН України. — К., 2013. — 20 с.
10. Венедіктова І.В. Договір довірчого управління майном в Україні_Навчально-науковий посібник - Харків: Консум, 2004. - 216 с.
11. Веретельник Л. К. Систематизація договорів у цивільному праві: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право; цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / Л. К. Веретельник. — Х., 2007. — 19 с.
12. Верховець А. А. Цивільно-правова відповідальність за порушення договору : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / А. А. Верховець ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. — К., 2010. — 16 с.
13. Гейнц Р. М. Цивільно-правове регулювання відносин за договором про надання комунальних послуг: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук: 12.00.03 / Р. М. Гейнц; Н.-д. ін-т приват. права і підприємництва НАПН України. — К., 2011. — 19 с.
14. Гетьман А.П. Договір як універсальна правова конструкція : монографія / А. П. Гетьман, В.І. Борисова В.І. – Х.: Право, 2012. – 432 с.

15. Договір як універсальна форма правового регулювання: монографія / за заг. ред. проф. В.А. Васильєвої. – Івано-Франківськ, 2016. – 399 с.
16. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. /Т. В. Боднар, О.В. Дзера, Н.С. Кузнєцова та ін.; за ред. О.В.Дзери. — К.: Юрінком Інтер, 2008. — 896 с.
17. Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. / Т.В. Боднар, О.В. Дзера, Н.С. Кузнєцова та ін.; за ред. О.В. Дзери – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 1200 с.
18. Кузьмич О. Я. Договір на користь третьої особи в цивільному праві України: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук : 12.00.03 / О. Я. Кузьмич ; НДІ приват. права і підприємництва АПН України. – К., 2010. – 20 с.
19. Лехкар О. В. Договір приєднання у цивільному праві України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право; цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / О. В. Лехкар. — Х., 2008. — 17 с.
20. Лідовець Р. А. Змішані договори в цивільному праві України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право; цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» // Р. А. Лідовець. — Львів, 2005. — 20 с.
21. Луць В. В. Контракти в підприємницькій діяльності: навч. посіб. / В. В. Луць. — 2-е вид., перероб. і допов. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 576 с.
22. Мілаш В. С. Комерційний договір у контексті сучасних ринкових умов: монографія / В. С. Мілаш. – Харків: ФО-П Вапнярчук Н.М., 2007. – 440 с.
23. Міхно О. І. Припинення договору за цивільним законодавством України : монографія / О. І. Міхно. — К. : Оберіг, 2009. — 224 с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ **«Захист цивільних прав та інтересів»**

Теоретичні підходи до визначення сутності захисту суб'єктивних цивільних прав

Правовий захист як одна з гарантій прав і свобод учасників цивільних правовідносин. Теоретичні концепції щодо визначення поняття «право на захист». Підстави для захисту цивільного права.

Юрисдикційні та неюрисдикційні форми захисту цивільних прав та інтересів.

Доктринальні підходи до поняття «способи захисту цивільних прав та інтересів». Класифікація способів захисту цивільних прав та інтересів. Суб'єкти захисту. Засоби матеріально-правового та процесуально-правового характеру.

Доктринальні підходи до поняття «охоронюваний законом інтерес».

Співвідношення поняття «захист цивільних прав та інтересів» з такими категоріями як «охорона цивільних прав», «цивільно-правова відповідальність», «цивільно-правова санкція».

Захист цивільних прав та інтересів у судовому порядку

Поняття та кваліфікація матеріально-правових способів захисту цивільних прав та інтересів судом. Основні правила вибору способів захисту цивільних прав та інтересів. Об'єднання позовів та конкуренція позовів.

Визнання права: необхідність застосування та самостійність способу. Визнання права як передумова застосування інших способів.

Визнання правочину недійсним. Загальні вимоги дійсності правочинів.

Припинення дії, яка порушує право, як спосіб захисту.

Відновлення становища, яке існувало до порушення. Застосування як самостійного способу та в сукупності з іншими.

Примусове виконання обов'язку в натурі - реальне виконання. Принцип реального та належного виконання.

Шляхи зміни правовідношення. Застосування припинення правовідношення як способу захисту цивільних прав.

Відшкодування збитків. Поняття збитків. Обсяг відшкодування збитків. «Збитки» та «школа».

Відшкодування моральної (немайнової) шкоди. Поняття моральної шкоди. Підстави для відшкодування. Розмір та форми відшкодування. Вибір способу. Критерії визначення виплат. Доведення наявності моральної шкоди.

Визнання незаконними рішення, дії чи бездіяльності органу державної влади, органу влади АРК, або органу місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб. Предмет судового оскарження.

Кондикційне зобов'язання як універсальний спосіб захисту цивільних прав.

Підстави для відмови у захисті цивільних прав та інтересів у судовому порядку.

Захист цивільних прав та інтересів у адміністративному порядку

Способи адміністративного порядку захисту цивільних прав. Принцип «Дозволено все, що приписує закон». Скарга як основний засіб захисту в адміністративному порядку.

Повноваження Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, органів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, територіальних громад, посадових осіб у здійсненні захисту цивільних прав.

Право особи на звернення за захистом цивільних прав до підприємств, установ та громадських організацій. Участь профспілкових організацій у захисті.

Роль міжнародних інституцій у здійсненні захисту цивільних прав та інтересів особою.

Захист цивільних прав та інтересів нотаріусом

Завдання нотаріату. Обов'язки нотаріуса. Нотаріальні дії, що вчиняє нотаріус з метою захисту цивільних прав та інтересів особи.

Виконавчий напис як один із способів захисту нотаріусом. Порядок вчинення виконавчих написів. Стягнення за виконавчим написом.

Охорона спадкового майна. Поняття. Підстави. Опис майна. Припинення охорони спадкового майна.

Захист майна особи, визнаної безвісно відсутньою.

Посвідчення фактів: перебування особи в певному місці; тотожності особи з фотокарткою, часу пред'явлення документа, факту, що громадянин є живим.

Заборона відчуження майна. Вчинення морських протестів. Прийняття документів на зберігання. Посвідчення права власності. Видача свідоцтва про право власності на частку в спільному майні подружжя.

Захист цивільних прав іншими особами у зв'язку із здійсненням ними нотаріальних дій.

Самозахист цивільних прав та інтересів

Поняття права учасників цивільних правовідносин на самозахист. Загальні критерії правомірності здійснення права на самозахист цивільних прав та інтересів. Форми самозахисту. Способи самозахисту.

Поняття необхідної оборони та її ознаки. Перевищення меж необхідної оборони. Відповідність захисту посягання. Значення інституту необхідної оборони.

Крайня необхідність: поняття, ознаки. Вирішення судом питання про суб'єкта відшкодування завданої шкоди при крайній необхідності.

Подібність і відмінні риси необхідної оборони і крайньої необхідності.

Притримання як спосіб самозахисту.

Міри оперативного впливу.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Грибанов В. П. Пределы осуществления и защиты гражданских прав. -М.: Статут, 1992.
2. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2-х т. – 5-те вид., переробл. і допов. / за ред. О.В.Дзери (кер. авт. кол.), Н.С. Кузнецової, В.В. Луця. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – Т. II. – 1120 с.
3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2-х т. – 5-те вид., переробл. і допов. / за ред. О.В.Дзери (кер. авт. кол.), Н.С. Кузнецової, В.В. Луця. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – Т. I. – 832 с.
4. Цивільне право України: Підручник у 2-х кн. / За заг. ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. – Кн. 1. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 1176 с.
5. Особливості захисту суб'єктивних цивільних прав [текст]: Монографія / За заг. ред. академіків НАПрН України О. Д. Крупчана та В. В. Луця. – К.: НДІ приватного права та підприємництва НАПрН України, 2012. – 400 с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

«Трудове право України»

Проблематика предмета та системи трудового права України.

Правове значення праці в сучасних ринкових умовах розвитку суспільства. Сучасні відносини, що є предметом регулювання трудового права України. Метод правового регулювання трудових відносин. Основні тенденції розвитку та реформування трудового права у сучасній Україні.

Теоретико-правовий аналіз трудових правовідносин.

Трудова правоздатність суб'єктів, наявність правової норми, здійснення юридичного факту, з яким закон пов'язує виникнення, зміну чи припинення трудових відносин. Підстави виникнення трудових правовідносин: трудовий договір, контракт, вибори на посаду, направлення молодих спеціалістів і працівників після закінчення ними відповідних закладів. Доктринальні підходи до класифікації трудових правовідносин: а) індивідуальні трудові правовідносини; б) колективні трудові правовідносини. Правовий статус суб'єкта трудових правовідносин. Суб'єктивні права й обов'язки, гарантії реалізації трудових прав і обов'язків, відповідальність суб'єктів трудових правовідносин. Громадяни (працівники) як суб'єкти трудових правовідносин. Правовий статус іноземців і осіб без громадянства як суб'єктів трудових правовідносин. Роботодавці (юридичні та фізичні особи) як суб'єкти трудових правовідносин. Повноваження трудових колективів та їх класифікація. Організаційно-правові форми (механізми) реалізації повноважень і самоврядування трудового колективу.

Профспілки як суб'єкти трудових правовідносин.

Правові основи діяльності професійних спілок. Загальна характеристика правового статусу професійних спілок у сфері праці. Основні права професійних спілок у сфері праці та їх класифікація. Правовий статус органів професійних спілок. Роль професійних спілок у виникненні, зміні та припиненні трудового договору. Права професійних спілок у захисті трудових прав працівників, встановленні умов праці, регулюванні заробітної плати і робочого часу, контролі та нагляді за дотриманням законодавства про працю, колективного договору та угод.

Правове регулювання матеріальної відповідальності: стан та перспективи розвитку.

Поняття матеріальної відповідальності сторін трудового договору за заподіяну шкоду. Поняття та особливості матеріальної відповідальності працівників за шкоду, заподіяну роботодавцю. Відмінність матеріальної відповідальності працівників від майнової відповідальності, передбаченої нормами цивільного права: за суб'єктом заподіяння шкоди, підставами та умовами матеріальної відповідальності, межею матеріальної відповідальності, розміром. Трудове майнове правопорушення: порушення працівником трудових обов'язків; наявність заподіяної працівником прямої дійсної шкоди майну роботодавця. Умови матеріальної відповідальності працівників: протиправні дії (бездіяльність) працівників; причинний зв'язок між протиправними діями

(бездіяльністю) працівників та їх наслідком у вигляді шкоди, що настала; вина працівника, який заподіяв шкоду зумисне або через необережність. Види матеріальної відповідальності за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації.

Матеріальна відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівникові. Умови настання такої відповідальності. Випадки матеріальної відповідальності. Порухення роботодавцем прав працівника на працю, на здоров'ї і безпечні умови праці та інших прав працівників. Відшкодування моральної (немайнової) шкоди працівнику. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю застрахованого. Страхіві виплати. Визначення розміру шкоди. Порядок покриття шкоди.

Правове регулювання індивідуальних та колективних трудових спорів.

Поняття і види трудових спорів. Органи, що розглядають трудові спори. Принципи розгляду трудових спорів. Підвідомчість трудових спорів. Індивідуальні трудові спори та їх види. Органи з розгляду індивідуальних трудових спорів. Комісія з трудових спорів (КТС): порядок створення, компетенція. Порядок і строки розгляду індивідуального трудового спору в КТС. Розгляд трудових спорів у судовому порядку. Порядок розгляду судами скарг на неправомірні дії органів державного управління і службових осіб, які утискають трудові права громадян. Особливості розгляду трудових спорів про шкоду, заподіяну працівникові каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я. Строки звернення і строки вирішення трудових спорів. Позовна давність у трудовому праві. Колективні трудові спори. Поняття колективних трудових спорів та їх класифікація. Органи з розв'язання колективних трудових спорів. Примирні комісії. Трудовий арбітраж. Незалежний посередник. Національна служба посередництва і примирення. Страйк як крайній засіб вирішення колективних трудових спорів. Правові наслідки законного і незаконного страйку.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кернякевич-Танасійчук Ю.В. Правове регулювання переведення працівників на іншу роботу: Монографія. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2014. – 152 с.
2. Розвиток цивільного і трудового законодавства в Україні. Монографія. Видавництво «Консум» Харків. 1999. – 272 с.
3. Сличинський Б.С. і інші. Науково-практичний коментар до законодавства України про працю. К.: А.С.К. 2008 – 1024 с.
4. Трудове право України. Академічний курс. Підручник за заг. ред. Хуторян Н.М. - К. – видавництво А.С.К. 2004. – 608 с.
5. Трудове право України. Академічний курс. Підручник за заг. ред. Пилипенко П.Д. - К.: Ін. Юре. – 2008 – 536 с.
6. Трудове право України. Академічний курс. Підручник. За ред. П.Д. Пи-

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «Земельне право України»

Земельне право як самостійна галузь права.

Доктринальні та прикладні проблеми сучасних досліджень земельного права в Україні. Правові особливості земель в якості об'єкта правового регулювання.

Джерела земельного права України.

Проблеми законодавчого врегулювання земельних відносин в умовах сьогодення. Концептуальні підходи стосовно розмежування регулювання відносин, пов'язаних із регулюванням правового режиму нерухомості та земель.

Набуття та реалізації права власності на землю.

Порядок реалізації права власності на землю особливим суб'єктом – Українським народом. Теоретичні та прикладні аспекти реалізації приватної форми власності на земельну ділянку. Теоретичні та прикладні аспекти реалізації державної форми власності на земельну ділянку. Теоретичні та прикладні аспекти реалізації комунальної форми власності на земельну ділянку. Особливості придбання земельних ділянок на підставі цивільно-правових договорів. Проблематика розмежування земель державної та комунальної власності.

Право землекористування.

Особливості правового статусу постійних землекористувачів. Оренда земельної ділянки. Характеристика правових особливостей права на користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис). Характеристика правових особливостей права на користування земельною ділянкою для забудови (суперфіцій).

Правове регулювання управління в галузі використання, відтворення та охорони земель.

Правове забезпечення використання, відтворення та охорони земель. Здійснення землеустрою під час управління у галузі використання, відтворення та охорони земель. Державний земельний кадастр: проблематика ведення. Проблема ведення державного земельного кадастру як функції управління у галузі використання, відтворення та охорони земель. Теоретичні та прикладні аспекти державної реєстрації прав на земельну ділянку.

Специфіка правових режимів окремих категорій земель.

Теоретико-прикладна проблематика класифікації земельного фонду України. Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення. Особливості правового режиму земель населених пунктів. Особливості правового режиму земель природно-заповідного фонду. Особливості правового режиму земель оздоровчого та рекреаційного призначення. Особливості правового режиму земель історико-культурного

призначення. Особливості правового режиму земель лісогосподарського призначення. Особливості правового режиму земель водного фонду. Особливості правового режиму земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого несільськогосподарського призначення.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аграрне право України: Підручник / Багай Н.О., Бондар Л.О., Гуревський В.К., Луняченко А.В., Пащенко О.М. ; за ред. О.О.Погрібного. – К.: Істина, 2007. – 448 с.
2. Актуальні питання розвитку земельної реформи в Україні / А.С. Даниленко, Ю.Д. Білик, М.Ю. Гарбуз та ін.; За ред. Ю.Д. Білика – К.: Урожай, 2004. – 96 с.
3. Андрейцев В.І. Правові засади земельної реформи і приватизації земель в Україні: Навч.-практ. посіб.- К.: Істина, 1999.- 320 с.
4. Вівчаренко О.А. Гарантії права власності на землю в Україні. – Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2005. – 20 с.
5. Вівчаренко О.А. Правова охорона земель в Україні: Монографія / О.А. Вівчаренко. – К: Юрінком Інтер, 2010. – 336 с.
6. Гринько С.В. Правові аспекти реєстрації прав на землю: Монографія. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2004. – 172 с.
7. Екологічне право: Особлива частина: Підруч. для студ. юрид. вузів і фак.: Повний акад. курс / За ред. акад. АПрН В.І. Андрейцева. – К.: Істина, 2001. – 544 с.
8. Кобецька Н.Р. Екологічне право України: Навчальний посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 352 с.
9. Земельне право: підручник / М.В.Шульга, Н.О.Багай, В.І.Гордєєв та ін.; за ред. М.В.Шульги. – Харків:Право, 2013. – 520с.

«Екологічне право України»

Екологічне право як галузь права.

Концепція національної екологічної політики України і роль права в її забезпеченні. Доктринальні підходи до визначення структури екологічних правовідносин як предмету екологічного права. Поняття і види об'єктів екологічного права. Система джерел екологічного права. Міжнародно-правові акти у системі джерел екологічного права. Проблеми імплементації міжнародних еколого-правових норм в екологічне законодавство України.

Екологічні права та обов'язки громадян України.

Поняття, система та особливості екологічних прав громадян. Роль Орхуської конвенції про доступ до інформації, участі громадськості в процесі прийняття рішень і доступу до правосуддя по питанням, що стосуються

навколишнього середовища, в регулюванні та забезпеченні екологічних прав громадян. Право громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля: проблеми реалізації. Законодавче забезпечення права вільного доступу до екологічної інформації.

Загальні та спеціальні обов'язки громадян у галузі охорони навколишнього природного середовища.

Право власності на природні ресурси в та право природокористування.

Поняття та основні особливості права власності на природні ресурси. Доктринальне розуміння права власності Українського народу на природні ресурси.

Правові засади права приватної власності на природні ресурси.

Поняття та види права природокористування. Право загального та спеціального природокористування. Особливості права орендного природокористування. Зміст права природокористування. Договори і дозволи як підстави виникнення права природокористування.

Правові засади екологічного управління.

Поняття, ознаки і зміст екологічного управління. Система екологічного управління. Органи державного, самоврядного та громадського екологічного управління та їх компетенція.

Поняття та види функцій екологічного управління. Стандартизація та нормування в галузі охорони навколишнього природного середовища. Стратегічна екологічна оцінка. Організація здійснення екологічної експертизи. Екологічний контроль.

Економічні методи в системі державно-правового регулювання екологічних правовідносин. Структура і зміст економіко-правового механізму в галузі охорони довкілля.

Юридична відповідальність за порушення вимог екологічного законодавства.

Концептуальні підходи до розуміння екологічної відповідальності. Види та зміст юридичної відповідальності за екологічні правопорушення. Підстави та умови виникнення відповідальності за порушення вимог екологічного законодавства.

Правова характеристика екологічних правопорушень та їх класифікація.

Особливості адміністративної відповідальності за екологічні правопорушення. Кримінальна відповідальність за порушення вимог екологічного законодавства. Особливості цивільно-правової відповідальності за екологічні правопорушення. Специфіка відшкодування збитків, заподіяних правомірними діями.

Правовий режим природних ресурсів за законодавством України.

Поняття надр та корисних копалин, їх класифікація. Поняття та види надрокористування, суб'єктно-об'єктний склад відносин надрокористування, права та обов'язки надрокористувачів. Система дозвільних документів у відносинах надрокористування. Особливості користування надрами на умовах

угод про розподіл продукції.

Поняття вод та водних об'єктів, їх класифікація. Поняття та види водокористування. Титули, особливості та види права спеціального водокористування. Оренда водних об'єктів. Загальне водокористування: види, механізм здійснення, обмеження.

Поняття лісу, рослинного світу, рослинних та лісових ресурсів. Права на ліси. Види і порядок здійснення спеціального використання лісових ресурсів. Загальне використання лісових ресурсів.

Об'єкти тваринного світу: поняття та види. Загальне і спеціальне використання об'єктів тваринного світу. Правовий режим мисливства в Україні. Правове регулювання спеціального використання водних біоресурсів.

Атмосферне повітря, повітряний простір, космос: поняття та співвідношення. Стандартизація та нормування в сфері охорони атмосферного повітря. Регламентація шумового, радіаційного та інших видів забруднень атмосферного повітря.

Природоохоронне право. Право екологічної безпеки.

Екологічна мережа як комплексний об'єкт екологічного права.

Особливості правового режиму природно-заповідного фонду як об'єкта правового регулювання, охорони та використання. Склад і класифікація територій та об'єктів природно-заповідного фонду за чинним законодавством. Форми права власності на території та об'єкти природно-заповідного фонду. Система органів управління в галузі охорони і використання природно-заповідного фонду та їх повноваження. Юридичні критерії зонування окремих територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Особливості правового режиму об'єктів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України.

Особливості правового режиму рекреаційних, лікувально-оздоровчих зон і курортів як об'єктів правового регулювання, охорони та використання.

Наукові та законодавчі визначення поняття «екологічна безпека». Види екологічної безпеки та їх законодавче регулювання в Україні.

Умови, підстави та порядок оголошення окремих територій України зоною надзвичайної екологічної ситуації. Правовий режим зони надзвичайної екологічної ситуації.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Екологічне право : підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / за ред. А. П. Гетьмана. – Х. : Право, 2013. – 432 с.

2. Екологічне право України. Академічний курс : підручник / за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. – К. : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2005. – 848с.

3. Кобецька Н.Р. Екологічне право України: Навчальний посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 352 с.

4. Костицький В. В. Екологічне право України : підручник / В. В. Костицький. – Дрогобич : Коло, 2012. – 360 с.

5. Правова доктрина України : у 5 т. – Т. 4 : Доктринальні проблеми екологічного, аграрного та господарського права / Ю. С. Шемшученко, А. П. Гетьман, В. І. Андрейцев [та ін.] ; за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. – Х. : Право, 2013. – 848 с.

6. Андрейцев В. І. Екологічне право і законодавство суверенної України: проблеми реалізації державної екологічної політики : монографія / В. І. Андрейцев. – Донецьк : Національний гірничий університет, 2011. – 373 с.

7. Правова охорона довкілля: сучасний стан та перспективи розвитку : монографія / А. П. Гетьман, А. К. Соколова, Г. В. Анісімова [та ін.] ; за ред. А. П. Гетьмана. – Х. : Право, 2014. – 784 с.

8. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення : монографія / А. П. Гетьман, М. В. Шульга, А. М. Статівка та ін. ; за ред. А. П. Гетьмана та В. Ю. Уркевича. – Х. : Право, 2012. – 448 с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

«Кримінально-правова політика»

Політика в сфері боротьби зі злочинністю та її місце в системі політики держави. Структура політики у сфері боротьби зі злочинністю.

Поняття політики в сфері боротьби зі злочинністю, її місце у загальній правовій політиці держави. Суб'єкти та учасники політики в сфері боротьби зі злочинністю. Контроль в сфері політики в сфері боротьби зі злочинністю. Цілі та завдання політики в сфері боротьби зі злочинністю. Методи та джерела політики в сфері боротьби зі злочинністю.

Підсистеми політики в сфері боротьби зі злочинністю. Завдання та функції підсистем політики в сфері боротьби зі злочинністю: Кримінально-правова політика; кримінально-процесуальна політика; кримінально-виконавча політика; кримінологічна (профілактична) політика.

Кримінально-правова політика як елемент політики у сфері боротьби зі злочинністю. Поняття, задачі, напрями, зміст кримінально-правової політики.

Поняття кримінально-правової політики. Співвідношення кримінально-правової політики з політикою в сфері боротьби зі злочинністю та державною правовою політикою. Взаємозв'язок кримінально-правової політики з кримінально-процесуальною, кримінально-виконавчою та кримінологічною (профілактичною) політикою. Система кримінально-правової політики. Суб'єкти кримінально-правової політики. Джерела кримінально-правової політики. Рівні кримінально-правової політики. Методи кримінально-правової політики.

Джерела, типи та принципи кримінально-правової політики.

Джерела кримінально-правової політики. Типи кримінально-правової політики. Принципи кримінально-правової політики.

Ефективність кримінально-правової політики.

Поняття ефективності права; ефективність політики в сфері боротьби зі злочинністю; ефективність кримінально-правової політики; ефективність

кримінально-правової норми; вплив на ефективність політики в сфері боротьби зі злочинністю та власне кримінально-правової політики соціальних факторів (соціально-економічних, соціально-політичних, соціально-економічних); розрахунок ефективності кримінально-правової політики.

Реалізація політики в сфері боротьби зі злочинністю.

Поняття та види реалізації політики в сфері боротьби зі злочинністю. Поняття застосування кримінального закону, як різновиду реалізації закону. Поняття та характеристика кожного з видів застосування кримінального закону як форми реалізації політики в сфері боротьби зі злочинністю.

Основні завдання кримінально-правової політики на сучасному етапі. Криміналізація та декриміналізація діянь.

Напрямки діяльності держави у сфері кримінально-правової політики. Цілі та завдання кримінально-правової політики на сучасному етапі розвитку. Основні тенденції розвитку кримінально-правової політики на сучасному етапі.

Поняття криміналізації та декриміналізації. Підстави криміналізації та декриміналізації. Умови криміналізації та декриміналізації. Об'єкт, обсяг та інтенсивність криміналізації та декриміналізації. Юридично-кримінологічні підстави; соціально-психологічні підстави криміналізації та декриміналізації.

Політика в сфері боротьби зі злочинністю та права людини.

Кримінально-правова політика та права людини; кримінально-процесуальна політика та права людини; кримінально-виконавча політика та права людини; кримінологічна (профілактична) політика та права людини.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Митрофанов А. А. Основні напрямки кримінально-правової політики в Україні: формування та реалізація. - Одеса: Вид-во Одеського юридичного інституту НУВС, 2004. - 132 с.
2. Кондратішина В.В. Кримінально-виконавча політика України: формування та реалізація: автореф. дис. ... канд.юрид.наук, спеціальність 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. – Львів, 2009. – 20 с.
3. Фріс П. Л. Кримінально-правова політика Української держави: теоретичні, історичні та правові проблеми. Монографія. – К.: АТІКА, 2005.
4. Фріс П. Л. Нарис історії кримінально-правової політики України. Монографія. – К.: АТІКА, 2005.
5. Фріс П. Л. Кримінальне право України. Загальна частина. – К.:АТІКА. – 2009.
6. Державна політика: теоретико-методологічні засади дослідження процесу формування та здійснення: Автореф. дис... канд. наук з держ. упр.: 25.00.01 [Електронний ресурс] / О.О. Кучеренко; Укр. акад. держ. упр. при Президентові України. — К., 2000. — 20 с.
7. Тертичка В.В. Державна політика: аналіз і впровадження в Україні: Автореф. дис... д-ра наук. з держ. управління: 25.00.01 [Електронний ресурс] / В.В. Тертичка; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. — К., 2004. — 36 с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ **«Кримінологічна (профілактична) політика»**

Поняття та зміст кримінологічної (профілактичної) політики

Поняття кримінологічної (профілактичної) політики. Зміст кримінологічної (профілактичної) політики. Методи кримінологічної (профілактичної) політики. Зв'язок кримінологічної (профілактичної) політики з кримінально-правовою, кримінально-процесуальною та кримінально-виконавчою політикою. Форми реалізацій кримінологічної (профілактичної) політики. Законодавче забезпечення реалізації кримінологічної (профілактичної) політики. Перспективи розвитку кримінологічної (профілактичної) політики України. Державний контроль за злочинністю. Кримінальне законодавство як превентивний чинник.

Управлінські заходи щодо протидії злочинності.

Поняття управління діяльністю щодо запобігання та протидії злочинності. Система управління діяльністю щодо запобігання та протидії злочинності. Засоби забезпечення управління діяльністю щодо запобігання та протидії злочинності. Стадії управлінського процесу. Поняття кримінологічного прогнозування і планування: їх види, завдання і основні методи. Загальні засади кримінологічного прогнозування індивідуальної злочинної поведінки. Прогнозування злочинності як соціального явища. Види кримінологічного прогнозування (довгострокове, середньострокове, поточне, цільове). Зв'язок кримінологічного прогнозування і кримінологічного планування. Методи кримінологічного прогнозування злочинності та індивідуальної злочинної поведінки. Поняття кримінологічного планування заходів боротьби зі злочинністю. Цілі, завдання, види та методи кримінологічного планування. Структура кримінологічного плану. Комплексне планування заходів боротьби зі злочинністю. Завдання, етапи та структура плану профілактичної діяльності. Кримінологічне прогнозування і планування в системі боротьби зі злочинністю.

Фактори злочинності.

Поняття фактору в кримінологічній науці. Поняття причин і умов соціальних явищ, їх співвідношення та природа. Співвідношення причин злочинності і окремого злочину. Класифікація кримінологічних детермінант. Фактори, що впливають на злочинність в цілому, її видам, окремому злочину. Умови, що сприяють існуванню та зростанню рівня злочинності, їх специфіка для окремих видів злочинів. Концепції причин злочинності. Основні сучасні теорії причин злочинності в Україні. Тенденції і перспективи злочинності на сучасному етапі розвитку української державності.

Формування та характеристика особи злочинця

Поняття особи злочинця в кримінології. Значення, підстави та межі вивчення особи злочинця. Характерні ознаки особи злочинця. Структура особи злочинця. Співвідношення соціального і біологічного в особі злочинця. Особа злочинця та суміжні поняття. Кримінологічна характеристика особи злочинця. Соціально-демографічна характеристика злочинців. Соціально-рольові ознаки злочинців. Морально-психологічні особливості злочинців. Типологія особи

злочинця. Кримінологічна характеристика основних типів злочинців. Способи одержання інформації про особу злочинців. Критерії класифікації злочинців та її значення для кримінологічної профілактики. Практичне значення вивчення особи злочинця для судових та правоохоронних органів.

Віктимологічна профілактика.

Поняття віктимології, віктимності та віктимізації. Особа жертви в кримінології. Віктимність особи. Процес віктимізації особи. Види віктимної поведінки та її наслідки. Класифікація жертв злочинної поведінки. Основи віктимологічної профілактики. Причини віктимної поведінки окремих осіб та груп осіб. Основні напрямки віктимологічних досліджень.

Заходи протидії злочинності: поняття, зміст та види.

Поняття боротьби зі злочинністю. Завдання та основні засади боротьби зі злочинністю. Поняття запобігання злочинності як головного напрямку боротьби зі злочинністю. Принципи профілактичної діяльності. Система профілактики злочинності. Класифікація заходів профілактики. Роль факторів кримінальної політики: кримінального законодавства, кримінальної статистики, організації діяльності правоохоронних органів, пенітенціарної системи, державних програм боротьби із злочинністю. Правове забезпечення профілактичної діяльності та його головні напрямки: матеріально-правовий, процесуально-правовий, організаційно-управлінський. Поняття і значення взаємодії суб'єктів боротьби зі злочинністю. Участь громадськості в контролі за злочинністю.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бандурка А. М., Давыденко Л. М. Преступность в Украине: причины й противодействие: Монография / МВД Украины. НУВД.- Х.: Основа, 2003.- 367с.
2. Джужа О. М., Иванов Ю. Ф. Кримінологія: Навчальний посібник. – К.: Вид. Паливода А. В., 2006. – 264 с.
3. Джужа О.М. Запобігання злочинам, пов'язаним із сексуальним насильством. / О.М. Джужа. – К.: Атіка, 2009. – 240 с.
4. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. - К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2007.
5. Запобігання правопорушенням у місцях позбавлення волі : навч. посіб. / О. М. Джужа, О. Г. Колб, В. В. Василевич [та ін.]. – Луцьк: [ПП Іванюк В. П.], 2010. – 543 с.
6. Кримінологія: Навчальний посібник / О.Є. Михайлов, А.В. Горбань, В.В. Міщук. – К.: Знання, 2012. – 565с.
7. Медицький І.Б. Вплив соціальних факторів на злочинність в умовах становлення незалежної Української держави. – Івано-Франківськ, 2007. – 222с.
8. Медицький І.Б. Запобігання злочинності: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Івано-Франківськ, 2008. – 220с.
9. Невмержицький Є.В. Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії: Монографія / Є.В. Невмержицький. – К.: КНТ, 2008. – 368с.
10. Профілактика злочинів: Підручник / О.М. Джужа, В.В. Василевич,

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

«Теоретичні та практичні проблеми кваліфікації злочинів»

Концептуальні засади кваліфікації злочинів

Поняття кваліфікації злочинів. Соціально-правове значення кваліфікації злочинів. Поняття і види підстав кваліфікації злочинів. Фактична і юридична (нормативна) підстави кваліфікації злочинів. Основні і додаткові підстави кваліфікації злочинів. Види кваліфікації злочинів. Критерії поділу кваліфікації на окремі види. Стадії кваліфікації злочинів. Принципи кваліфікації злочинів.

Кваліфікація злочинів з урахуванням стадій злочинної поведінки

Загальні засади кваліфікації діянь за наявності попередньої злочинної діяльності. Кваліфікація готування до злочину. Поняття готування до злочину та його ознаки. Загальні правила кваліфікації готування до злочину.

Кваліфікація замаху на злочин. Поняття замаху на злочин та його ознаки. Злочини, при вчиненні яких замах неможливий. Загальні правила кваліфікації замаху на злочин. Види замаху і їх врахування при кваліфікації.

Кваліфікація закінченого злочину. Види стадій вчинення злочину, які враховуються при кваліфікації. Поняття закінченого злочину, момент закінчення окремих видів злочинів.

Кваліфікація у зв'язку із добровільною відмовою від вчинення злочину. Питання кваліфікації, які вирішуються у зв'язку із добровільною відмовою від вчинення злочину. Умови правомірності добровільної відмови. Добровільна відмова і суміжні кримінально-правові інститути.

Кваліфікація злочинів, вчинених у співучасті

Загальні положення кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті. Ознаки співучасті у злочині. Злочини, при вчиненні яких співучасть неможлива. Формула кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті.

Кваліфікація співучасті з врахуванням виду співучасника. Поняття виду співучасника. Класифікація видів співучасників. Кваліфікація посягання виконавця/співвиконавця злочину. Кваліфікація дій організатора, пособника, підбурювача.

Кваліфікація співучасті із врахуванням її форми. Поняття форми співучасті. Класифікація форм співучасті та її значення для кваліфікації.

Кваліфікація співучасті у злочинах із спеціальним суб'єктом.

Кваліфікація причетності до злочину. Форми причетності та їх кваліфікація.

Кваліфікація множинності злочинів

Загальна характеристика множинності злочинів. Відмінність триваючих, продовжуваних і складених злочинів від множинності злочинів.

Кваліфікація повторності злочинів. Види та ознаки повторності. Кваліфікація окремих видів повторності злочинів.

Кваліфікація сукупності злочинів. Види сукупності злочинів (ідеальна та реальна).

Кваліфікація рецидиву злочинів. Види рецидиву злочинів. Кваліфікація спеціального рецидиву злочинів. Кваліфікація пенітенціарного рецидиву злочинів.

Конкуренція і колізія норм у ході кримінально-правової кваліфікації

Поняття колізії та конкуренції в кримінальному праві.

Види колізій в кримінальному праві та їх подолання. Колізії між положеннями Конституції України та статтями КК України. Колізії між положеннями міжнародних договорів України та статтями КК України. Колізії між статтями Загальної та Особливої частин КК.

Види конкуренції в кримінальному праві та способи її вирішення. Кваліфікація злочинів при конкуренції загальної та спеціальної норм. Кваліфікація злочинів при конкуренції кількох спеціальних норм. Кваліфікація злочинів при конкуренції частини і цілого.

Особливості кваліфікації злочинів проти особи

Кваліфікація злочинів проти життя і здоров'я особи. Кваліфікація злочинів проти життя особи. Кваліфікація злочинів проти здоров'я особи. Кваліфікація тілесних ушкоджень. Кваліфікація злочинів, що ставлять у небезпеку життя та здоров'я особи. Кваліфікація злочинів у медичній сфері.

Кваліфікація злочинів проти волі, честі та гідності особи.

Кваліфікація злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканності особи. Кваліфікація насильницьких статевих злочинів. Кваліфікація ненасильницьких статевих злочинів.

Особливості кваліфікації злочинів проти власності

Загальні питання кваліфікації злочинів проти власності. Кваліфікація корисливих злочинів, пов'язаних із оберненням чужого майна на користь винного чи інших осіб. Кваліфікація корисливих злочинів, не пов'язаних із оберненням чужого майна на користь винного чи інших осіб. Кваліфікація некорисливих злочинів. Кваліфікація злочинів, пов'язаних із самовільним зайняттям земельної ділянки та самовільним будівництвом.

Особливості кваліфікації злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших злочинів проти здоров'я населення

Загальна характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших злочинів проти здоров'я населення. Особливості їх кваліфікації. Кваліфікація злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Кваліфікація злочинів, пов'язаних з викраденням та незаконним заволодінням наркотичними засобами, психотропними речовинами, їх аналогами або прекурсорами або обладнанням, призначеним для їх виготовлення. Кваліфікація злочинів, пов'язаних із незаконним вживанням наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, а також одурманюючих засобів. Кваліфікація інших злочинів проти здоров'я населення.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Коржанський М. Й. Кваліфікація злочинів: навч. посіб. – К.: Атіка, 2007.
2. Кузнецов В.В., Савченко А.В. Теорія кваліфікації злочинів: підручник. – К.: КНТ, 2007.
3. Кузнецов В.В., Савченко А.В. Теорія кваліфікації злочинів: підручник / За заг. ред. професора Є.М. Моїсеєва – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2006.
4. Навроцький В. О. Проблеми кваліфікації злочинів: конспект лекцій. – Львів: Вид-во ЛДУ, 1993.
5. Навроцький В.О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 704 с.
6. Навроцький В.О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2009.
7. Кваліфікація злочинів: Навч. посібник / За ред. О.О. Дудорова, Є.О. Письменського. – К.: Істина, 2010. – 430 с.
8. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. – Т.1 / за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Х.: Право, 2013. – 376 с.
9. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. – Т.2 / за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Х.: Право, 2013. – 1040 с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

«Адміністративне право»

Управлінська діяльність в системі адміністративно-правового регулювання. Форми та методи державного управління.

Поняття та зміст «управління». Соціальне управління та його види. Державне управління: загальні положення. Принципи державного управління. Співвідношення державного управління і виконавчої влади. Методи державного управління. Адміністративний примус. Форми державного управління. Правові акти державного управління.

Адміністративно-правові відносини.

Сутність адміністративно-правових відносин. Адміністративно-правові та суспільні відносини. Адміністративно-правові відносини та адміністративно-правові норми. Адміністративно-правові відносини та юридичні факти. Особливості адміністративно-правових відносин крізь призму суб'єктів, об'єктів та змісту.

Забезпечення законності та дотримання дисципліни в державному управлінні. Адміністративно-правові режими.

Поняття законності та дисципліни. Способи забезпечення законності і дисципліни в державному управлінні: загальна характеристика. Контроль як спосіб забезпечення законності і дисципліни в державному управлінні. Поняття та види адміністративно-правових режимів. Поняття та види надзвичайних режимів. Режим державної таємниці.

Публічна служба в Україні. Адміністративні договори.

Поняття та ознаки публічної служби. Види публічної служби. Правове регулювання державної служби в Україні. Правовий статус державного службовця. Порядок проходження служби, класифікація посад державних службовців. Поняття та ознаки адміністративних договорів. Види адміністративних договорів.

Адміністративна відповідальність та її місце серед інших видів юридичної відповідальності. Поняття та склад адміністративного проступку (правопорушення).

Адміністративна відповідальність як вид юридичної відповідальності та її особливі ознаки. Порівняльний аналіз адміністративної відповідальності з іншими видами юридичної відповідальності. Ознаки адміністративного правопорушення. Склад адміністративного проступку та його структура.

Міжнародні стандарти надання адміністративних послуг та вдосконалення системи надання їх в Україні.

Шляхи вдосконалення системи адміністративних послуг в Україні. Проблеми визначення поняття «адміністративні послуги», платності, якості та державних стандартів надання адміністративних послуг, запровадження європейських стандартів в даній системі. Зв'язок адміністративних послуг з реалізацією владних повноважень. Межі владних повноважень при наданні послуг. Проблема якості адміністративних послуг. Законодавче регулювання надання адміністративних послуг та проблема відповідальності «осіб публічної адміністрації».

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Адміністративна процедура та адміністративні послуги: Зарубіжний опит і пропозиції для України / Авт.-упоряд. В. П. Тимощук. – К.: Факт, 2003. – 496 с.
2. Адміністративна юстиція: Європейський досвід і пропозиції для України / Авт.-упоряд. І. Б. Коліушко, Р. О. Куйбіда. – К.: Факт, 2003. - 536 с.
3. Адміністративне право [Текст] : підручник / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В.М. Гарашук, В. В. Богуцький та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гарашука, В. В. Зуй. -Х. : Право, 2010. - 624 с.
4. Адміністративне право України: підручник / за заг. ред. Ю.П. Битяка, В.М. Гарашука, В.В. Зуй. – 2-ге вид., перероб. та допов. – Х.: Право, 2013. – 656 с.
5. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К.: Факт, 2003. -384с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».